

A TÁRSADALMI PERIFÉRIA SZÉLÉN, AVAGY 70 ÉVES AZ EMBERKERESKEDÉS ÉS MÁSOK PROSTITÚCIÓJA KIHASZNÁLÁSÁNAK ELNYOMÁSA TÁRGYÁBAN SZÜLETETT NEMZETKÖZI EGYEZMÉNY

1. Bevezetés

Hét évtizede annak, hogy a prostitúció nemzetközi szabályozása elismerte a prostituáltak alapvető emberi-, és alkotmányos jogait. 2020-ban a tagok száma elérte a kilencvenötöt. Magyarország 1955-ben az 1955. évi 34. törvényerejű rendelet kihirdetésével csatlakozott az Egyezményhez.

Ma Magyarországon a prostituáltak joggyakorlásukban korlátozottak, így a velük szemben támasztott állami köteleket sem tudják teljesíteni. Ennek elsődleges oka a hazai és nemzetközi szabályozás diszharmonizációja. A jogvita középpontjában a prostituált áldozati jellegének elismerése, a nyilvántartások kezelése, a lánykereskedők üldözése és a legalitás megteremtése áll. Míg a New York-i Egyezmény a prostituáltakat áldozatnak tekinti, a részes államok számára pedig előírja a lánykereskedők üldözését és tiltja a bordélyházak létesítését, addig itthon a jogalkotó és jogalkalmazó szervek – annak ellenére, hogy az Egyezménynek Magyarország is tagja – a prostituáltakat szabálysértés esetén bűnelkövetőnek tekintik, személyükről nyilvántartást vezetnek, a társadalmi reintegrációs folyamatokat pedig hátráltatják.

Magyarország deklarálta a New York-i Egyezmény 1955. évi deklarálása óta törekedett arra, hogy a prostitúciót szabályozza, azonban ez a mai napig nem vezetett eredményre, ami nem mellelleg ellentétes a nemzetközi joggal. A teljes tiltás modellje (prohibíció), amely a prostituáltat, a lánykereskedőt és a klienst is büntetni rendeli, az emberi és alkotmányos jogok gyakorlására tekintettel alkalmazhatatlannak minősült.¹ Az ún. reglementációs modell, amely a prostitúció gyakorlását bizonyos szabályok megtartásához köti, pedig olyan eszközöket használ, mint nyilvántartások vezetése, állami és orvosi felügyelet, kényszergyógyítás és megbélyegzés, az ember alapvető jogainak gyakorlásával összeegyeztethetetlen, a rendszer primitívségéről tanúskodik.² Az abolícionista modell, amely ugyan elismeri a prostituáltak áldozati jellegét, és a lánykereskedőket büntetni rendeli, ugyanakkor a kliensekkel sem bánik másképpen, akiket szintén megbélyegez. Mindez egyoldalú és joggyakorlással ellentétes intézkedésnek tekinthető.³ Ma Magyarországon a prostitúció gyakorlására irányadó rendszert „félreglementációs és félabolícionista” rendszernek tekinthetjük, amely a fenti indokokra visszavezethetően a jelenség kezelésének újabb kudarcba fulladt megoldási kísérlete.⁴

¹ Dohy Jenő: Az üzletszerű kéjelgés bizonyításának tapasztalatai: hozzászólás a Prostitúcióhoz kapcsolódó bűnözői csoport felszámolásának egyes tapasztalatai című cikkhez. Belügyi Szemle, 1976/12. 73-74. o.

² Doros Gábor: A nemi egészségügy problémái. Budapesti Negyed, 2010, 18/3. 183-185. o.

³ Fehér Lenke: A prostitúció valósága és szabályozási modellek. Belügyi Szemle, 1997/4. 14-27. o.

⁴ Borai Ákos: A prostitúció jogi szabályozásának anomáliái, a jelenség hazai kezelésének alternatívái, Kriminológiai Közlemények 1977/55. 284-314. o.

E rövid bevezetőből is jól látszik, hogy miért érdemes elgondolkodnunk azon, hogy a prostitúció szabályozását új mederbe tereljük, és a társadalmi összetartozás nevében meghalljuk az így marginalizált csoportok, azaz embertársaink segítségkérését. Jelen tanulmány az idén 70 éves New York-i Egyezményhez vezető, majd azt követő főbb állomásokat és szabályzókat mutatja be a XIX. századtól a XX. századi konvenciókig tekintettel. Tudományos módszerként alapkutatótást folytattam, amelyhez segítségül volt az analízis és szintézis dualisztikus egysége is. Stratégiai célom volt, hogy az összes nemzetközi szabályzót - amely a New York-i Egyezmény megalkotására hatással volt - összegyűjtssem, és bemutassam és forráskritika alkalmazásával elemezzem.

2. A New York-i Egyezményt megelőző nemzetközi konvenciók

Ahogy az a bevezetőben látszik, nagyon nehéz olyan szabályozást alkotni, amely biztosítja a prostituáltak és a közérdek közötti konfliktus feloldását. A szabályozó modellek két véget között mozognak: vagy a túlszabályozottság miatt a prostituáltak alapvető emberi-, és alkotmányos jogait korlátozzák-, vagy a szabályozatlanságuk miatt teret engednek a szervezett bűnözői hálózatoknak, amely így milliárdos illegális üzletággá lép elő.

Minden állam más és más szabályozással próbálja meg a prostitúció jelenségét kordában tartani, az ezirányú tárgyalások már a XIX. század végén megkezdődtek, amelyek megalapozták a XX. századi jogalkotást. Ennek első lépcsője az 1895-ben a nőkereskedelem megelőzése érdekében tartott nemzetközi konferencia volt, ahol a résztvevők megállapodtak abban, hogy nemzetközi bizottságot állítanak fel a nőkkel folytatott szexuális kereskedelem tanulmányozására. Az előkészület közel 4 évig tartott, amelynek eredményeit az azt követő 1899. júniusában megrendezésre kerülő konferencián, Londonban ismertették. Az eseményen 54 különféle nemzet 120 küldöttsége vett részt, a bizottságot pedig Nemzetközi Kongresszusnak nevezték el. A Nemzetközi Kongresszus 1904-ben letette az első átfogó, „Nemzetközi megállapodás a fehér rabszolga-kereskedelem visszaszorításáról” címet viselő megállapodást, amelyet a részes felek 1904. május 18-án írtak alá, majd 1905. július 18-án lépett hatályba. A megállapodás előírja, hogy az aláíró országoknak szorosan figyelemmel kell kísérniük azokat a területeket, ahol a nők és a gyermekek élnek és emberkereskedők áldozatává válhatnak, különös tekintettel a vasútállomásokra és a kikötőkre. A megállapodás elsősorban bevándorlási kérdésekre összpontosított, mindemellett kötelezte az aláíró ország hatóságait, hogy központosítsák és osszák meg azokat az információkat, amik az adott országban belül az emberek szexuális kereskedelmével kapcsolatosak. A megállapodás viszont az akkoriban bordélyházakban dolgozó nőket nem védte meg, ennek egyik indokaként azt is számon tarthatjuk, hogy az egyezmény a bordélyházakra vonatkozó rendelkezéseket nemzeti joghatósági kérdésnek tulajdonította. Továbbá a nemzetközi dokumentum aggályokat keletkeztetett a vonatkozásban is, hogy kizárólag a fehér nőket védte az emberkereskedelem és a prostitúció áldozattá válásától. Ez erős megkülönböztetés az emberi jogok tekintetében. A fehér rabszolgaság eltörlésének elképzelése 1910. május 04-én érte el csúcspontját, amikor megszületett a fehér rabszolgaság eltörléséről szóló második egyezmény. Az egyezmény külön kiemelte az e fajta cselekmények büntetőjogi megítélését, szankcionálását, valamint a

megelőzés érdekében tett intézkedések sürgősségét.⁵ Az egyezmény az 1904-ben született konvencióra épült, de a közelgő I. világháború annak alkalmazására rányomta a bélyegét, hiszen csak 1922. augusztus 08-án lépett hatályba.

Kronológiailag a fehér rabszolgaság eltörléséről szóló nemzetközi egyezményeket „A nők és gyermekek kereskedelmének visszaszorításáról szóló nemzetközi egyezmény” erősítette meg. A joganyagot 1921. szeptember 30-án írták alá Genfben, amely az egyes részes államok vonatkozásában az azt ratifikáló vagy csatlakozási okmány letétbe helyezésének napján lépett hatályba. Magyarország az 1925. évi XIX. törvénnyel ratifikálta a nemzetközi egyezményt, csatlakozási okiratát 1925. április 25-én fektette le. A Genfben létrejött egyezmény középpontjában az emberkereskedelem elleni küzdelem, azon belül is a cselekmény kriminalizálása, a kereskedők elfogása és szankcionálása, az ügynökségek felügyelete, valamint a kiadatási kötelezettség és jogosultság állt.⁶ Az egyezmény részleteiben meghatározta, hogy mely cselekmény bűncselekmény, melyeket rendeli a törvény büntetni, illetőleg kötelmül szabta, hogy az aláíró államok tegyenek meg mindent az elkövető felelősségre vonása érdekében. A szerződés értelmében büntetendő az a személy is, aki csupán megkísérelte ezeknek az elkövetési magatartásoknak a megvalósítását, továbbá az is, aki a cselekmények előkészületét valósította meg. Az elkövetők kiadatásának tárgyában fontos megjegyezni, hogy az egyezmény felhívja a szerződő felek figyelmét arra, hogy amennyiben a konvenció hatálybalépését megelőzően nem rendelkeznek kiadatási megállapodással, úgy saját joghatóságuk hatáskörén belül minden lehetséges lépést megtesznek annak érdekében, hogy azon személyeket, akik az egyezményben meghatározott bűncselekményeket elkövették, vagy azzal vádolják és/vagy elítélték kiadják.⁷ Ezzel összefüggésben a konvenció a részes államokat kötelezi arra is, hogy fokozatosan ellenőrizzék azokat az ügynökségeket, amelyek külföldi és belföldi munkalehetőségeket kínálnak nőknek és gyermekeknek, továbbá a törvényhozói, közigazgatási és hatósági intézkedéseket a munkaközvetítő irodákra is terjesszék ki. A bevándorlás és kivándorlás tekintetében a Genf-i konvenció a rabszolgaság eltörlésére irányuló törvényekre hajaz, így kötelezettségként szabja meg a kikötők, vasútállomások ellenőrzését. A konvenció előnyei között tartjuk, hogy az igaz, hogy csak a nők kereskedelme ellen védelmet teremt meg, de a gyermekek vonatkozásában annak hatókörét nem csak a lány kisgyermekekre, hanem a fiúkra is kiterjeszti. Negatívum az egyezmény vonatkozásában, hogy nem tartalmazott intézkedéseket a nemzetközi kötelezettségvállalások nyomán követésére vagy végrehajtására, és hagyta az államokat meghatározni a végrehajtási intézkedések módját.

Genfben 1926. szeptember 25-én egy újabb nemzetközi egyezmény született, amely 1927. március 09-én lépett hatályba. Az 1926-os nemzetközi „Rabszolgaság elleni egyezmény” volt az első olyan egyezmény, amely a rabszolgaság modern formájának létezését elismerte, ideértve a kizsákmányoláson alapuló szexuális célú emberkereskedelem gyakorlását is. Az egyezmény nem különbözött a fentiektől, az megállapította a részes államok büntető joghatóságait, a büntetőeljárások lefolytatására és a tagállamok együttműködésére vonatkozó kötelezettségeket, azonban nem teremtett megfelelő védelmet az áldozatoknak, és csakugyan végrehajtási rendelkezéseket sem tartalmazott.

⁵ Labbancz Brigitta: A prostitúciót szabályozó nemzetközi egyezmények. Rendőrtiszt Főiskola, Rendvédelmi Füzetek, 2002/21. 1-20. o.

⁶ Cherif Bassiouni et. al.: Addressing International Human Trafficking in Women and Children for Commercial Sexual Exploitation in the 21st century. *Revue internationale de droit penal*, 2010/3-4. 417-449. o.

⁷ Melissa Holman: The Modern-Day Slave Trade. *Texas International Law Journal*, 2009. Vol. 99. szám. 99-121.o.

Magyarország az 1933. III. törvénnyel, 1933. február hó 17-én jelentetett be csatlakozási szándékát a konvencióhoz. Az egyezményt a rabszolgaság megszüntetéséről, a rabszolgaság kereskedelméről és a rabszolgasághoz hasonló gyakorlatokról szóló, 1957. április 30-án hatályba lépett kiegészítő egyezmény módosította. A módosítás a rabszolgaság fogalmát az alábbi cselekményekkel egészítette ki: minden olyan esetet, melynél fogva a nőt szülei, gyámja, családja más személy, vagy csoport részére lerótt pénzbeli, vagy természetbeni szolgáltatás ellenében a visszautasítás jogának kizárásával eljegyezzék, vagy férjhez adnak; nőt férje, vagy férjének családja harmadik személynek visszteher mellett, vagy más módon átengedi; a gyermeket, vagy tizennyolc éven aluli fiatakorút szülője, vagy gyámja egy harmadik személynek ad át a gyermek, vagy fiatakorú személyének, vagy munkájának kizsákmányolása céljából. Az egyezmény kiegészítő rendelkezése, hogy a tagállamoknak kötelességük a családjogon keresztül szabályozni a házasságkötés minimális életkorát. Magyarország az 1958. évi 18. törvényerejű rendelettel ratifikálta az egyezményt, amely június 06-án lépett hatályba.

1933. október 11-én újabb egyezmény született Genfben, a „Felnőtt nők kereskedelmének elnyomása” tárgyában, amely 1934. augusztus 24-én lépett hatályba. A nemzetközi egyezmény azon személyek büntetését is elrendelte, akik mások igényeinek kielégítése végett felnőtt nőt megkerítene, elcsábítanak, vagy erkölcstelen célból egy másik országba visznek, tekintet nélkül arra, hogy a nő beleegyezik-e, vagy sem. Az egyezmény érdekessége, hogy az elkövetők cselekménye akkor is büntetendő, ha az eszköz vagy célcselekményt különböző országok területein, különböző időben, tehát térben és időben elkülönülten követik el. A bűncselekmények kísérlete és előkészülete szintén büntetendő. Némi jogi anomáliát vet fel a 2 cikkely értelmezése, amely kimondja, hogy a konvencióban megjelölt cselekményeket arányos mértékű büntetéssel kell sújtani, még akkor is, ha annak jogi feltételei az adott országban nem biztosítottak. Előrelépést jelent viszont a szerződő felek információáramoltatásának növelése, amely a „Fehér rabszolgaság elleni” egyezményekben foglalt bűncselekmények elkövetőiről, illetve azokról a személyekről, akik megkísérelték a cselekmények elkövetését rendelkeznek. A fenti információkat két csoportra osztották: az elkövetővel kapcsolatba hozható valamennyi lehetséges és hasznos információ, mint például családi állapot, személyleírás, ujjnyomat, fényképfelvétel, elkövetés módja, stb; valamint a hatósági határozatok és intézkedések, így például a rendőrségi jegyzőkönyvek, kihallgatási határozatok, az ország területére való belépést, és kilépést dokumentáló okiratok, stb.

3. A New York-i Egyezmény

1949-ben a szerződő felek figyelembevételére, hogy a prostitúció és az azt kísérő rossz, a prostitúció céljait szolgáló emberkereskedés az emberi személy méltóságával és értékével összeegyeztethetetlen és veszélyezteti az egyén, a család és a társadalom jólétét, valamint figyelembevételére, hogy a nőkkel és gyermekekkel való kereskedés elnyomását illetően a fenti nemzetközi szerződések hatályosak voltak, továbbá, hogy a Nemzetek Szövetsége 1937-ben az említett okiratok alkalmazásának körére kiterjesztő egyezménytervezetet készített, valamint, hogy az 1937. óta bekövetkezett fejlődés oly egyezmény kötését teszi lehetővé, amely a fenti okiratokat egyesíti és magában foglalja, megegyeztek egy olyan egyezmény létrehozásában, amely a fenti körvonal mentén megkísérelte kezelni az emberkereskedelem jelenenségének társadalmi és gazdasági okait.

Az emberkereskedelem visszaszorításáról és mások prostitúciójának kihasználásáról szóló egyezményt 1950. március 21-én írták alá a New York-i Success-tónál, és 1951. július 25-én lépett hatályba. Az egyezmény nem a prostitúció jelenségét ítéli el, sokkal inkább a prostitúciót kihasználó és kizsákmányoló magatartások ellen kíván fellépni.

- Az 1. cikk a futtatók megbüntetésére irányul. Az első cikk célja, hogy azok a személyek büntethetősége megvalósuljon, akik a prostituáltakat kizsákmányolják és kényszerítik a prostitúció gyakorlására. A magyar büntető szabályozás a fentieknek eleget tett, amikor a Büntető Törvénykönyvben megalkotta a kerítés, és a kitartottság bűncselekmény törvényi tényállását.
- A 2. cikk szintén a futtatók megbüntetésére irányul. A második cikk célja a bordélyrendszerek létesítésének megakadályozása, illetőleg az azt támogató magatartások megszüntetése. A magyar büntető szabályozás a fentieknek eleget tett, amikor a Büntető Törvénykönyvben megalkotta a prostitúció elősegítése bűncselekmény törvényi tényállását.
- A 3. cikk azoknak a büntethetőségét is megteremti, amennyiben a belső szabályzók ezt lehetővé teszik, akik a fenti cselekmények előkészületét követi el. A magyar Büntető Törvénykönyv az előkészület büntetendőségéről így rendelkezik.
- A 4. cikk azoknak a büntethetőségét is megteremti, amennyiben a belső szabályzók ezt lehetővé teszik, akik a fenti cselekményekben segédkeznek. A magyar szabályozás szerint a részesség csak szándékos bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódik, a Büntető Törvénykönyv ezért mind a kitartottság, mind a kerítés, mind a prostitúció elősegítése bűncselekmény vonatkozásában a részességet büntetni rendeli.
- Az 5. cikk a magánvádas eljárásokat a prostitúciós bűncselekményekre is kiterjeszti. A magyar jogrendszer, ha nem is a prostitúciós bűncselekményekkel közvetlen, de közvetett módon biztosítja a magánvád lehetőségét, így a fentieknek eleget tett.
- A 6. cikk a prostituáltak megkülönböztetését tilalmazza. A 41/1999. (IX. 8.) EüM rendelet – a prostituáltak részére kiadandó orvosi igazolásáról – a prostituált személyére és foglalkozására irányuló közvetlen rendelkezést tartalmazott. Tekintettel arra, hogy ez a nemzetközi joggal nem állt összhangban, ezért azt az Alkotmánybíróság az 1/2011. (I.14.) AB határozatával 2011. 01. 14-én megsemmisítette. Azáltal, hogy a prostituáltak részére kiadandó orvosi igazolás az érintett személyére és foglalkozására irányuló rendelkezést nem tartalmaz, viszont regisztrált nyilvántartásba kerül, ezért hazánk a cikkely részbeni feladat szabásának tett eleget. Ha a prostituált szabálysértést követ el, akkor a szabálysértési nyilvántartási rendszerben regisztrálásra kerül. A hatósági nyilvántartás különleges, speciális nyilvántartás, így az egyezmény e cikkelye sérül. A külön igazolvány az egyéni vállalkozásra vonatkozó igazolványt jelenti, mivel a prostituáltaknak már a XX. századtól kezdődően bárcájuk nincs. Annak pejoratív tartalma a 9604 TEÁOR szám miatt – közérzetet javító egyéb szolgáltatás jogcímén – nincs, az nem sérti a prostituáltak alapvető személyiség jogait. A prostitúciós bűncselekményekkel érintett elkövetők vonatkozásában szintén említést kell tennem a bünyügyi nyilvántartásról, amelynek metodikája ugyan az, mint a szabálysértési nyilvántartási rendszernek, így az ő esetükben is sérül az egyezmény ezen rendelkezése.

- A 7. cikk arról rendelkezik, hogy ugyan azon prostitúciós bűncselekmények vonatkozásában, amelyet a nemzetközi jog is bűncselekményként deklarál, és már jogerős ítélet született bennük úgy azokat -, amennyiben a hatályos szabályozás megengedi – figyelembe kell venni. A magyar Büntető Törvénykönyv is tiltja a már jogerősen elbírált cselekmények vonatkozásában a kettős büntetést.
- A 8. és 9. cikk kimondja, hogy a prostitúciós bűncselekmények vonatkozásában az elkövetőket a részes államoknak a büntetőeljárás lefolytatására szükség esetén ki kell adni és az eljárást mely állam folytatja le. A kiadatás engedélyezésére a megkeresett állam joga az irányadó. Generális szabály, hogy mindig meg kell vizsgálni, hogy az adott országgal milyen típusú nemzetközi szerződés van hatályban, és az milyen intézkedések megtételére jogosítja fel a bűnüldöző és igazságszolgáltató szerveket, akár a kiadatás tekintetében.
- A 10. cikk tulajdonképpen a prostitúciós bűncselekményt elkövető terhelt védelmét is megteremti, hiszen megtiltja a kettős büntetést. Ha egy idegen államban büntetőjogi felelősségének megállapítása után az elkövető már jogerős büntetésben részesült, vagy mentesítették, akkor hazatérését követően azon cselekmény miatt nem vonható már felelősségre.
- A 11. cikk arra való utalás, hogy az Egyezmény a prostitúcióval összefüggésbe hozható bűncselekmények tekintetében szab meg a részes felek részére köteleket, azonban az nem határozza meg a nemzetközi szinten az adott állam általános büntető joghatósági álláspontját.
- A 12. cikk megadja azt a lehetőséget a szerződő felek részére, hogy a prostitúciós bűncselekmények tekintetében a büntetési tételt meghatározzák, mely magatartások alkotják a törvényi tényállás elemeit, a kísérlet és/vagy előkészület büntetendő-e stb.
- A 13. és 18. cikkek a részes államok közötti bírósági megkeresések és az adatszolgáltatások rendjére vonatkoznak. A részes államok egymás között kötelesek a megkereséseket megválaszolni, ezzel biztosítva az információk gyors és pontos áramlását, a büntetőeljárások lefolytatását, és az ítélezés gyorsítását. A külföldi megkeresések vonatkozásában az adatszolgáltatás hiánytalanul zajlik, a magyar jogrendszer lehetőséget biztosít az ezirányú megkeresések teljesítésére is.
- A 14. és 15. cikk egy olyan bűnüldöző szerv létrehozását szorgalmazza, amely csak a prostitúciós bűncselekmények elkövetésével foglalkozik, kapcsolatot tart a szerződő felekkel, és szükség esetén a nemzetközi nyomozásokba is részt vesz. Magyarországon jelenleg nincs olyan bűnüldöző szerv, amely csak és kizárólag a prostitúciós bűncselekmények elkövetésére specializálódott. Rendőrség egyik központi szervezeti egysége folytat nyomozást, ő tart kapcsolatot és vesz részt nemzetközi együttműködésekben, e tekintetben részben valósul meg az egyezmény rendelkezése.
- A 16., 17. 19. 20. cikkek a prostitúciós bűncselekmények áldozatának megsegítéséről szólnak. Magyarországon az áldozatvédelmi intézkedések jogszabályi alapon lefektetésre kerültek, de a joggyakorlat más eredményeket mutat. A szabálysértések tekintetében egyáltalán nem rendelkezik a jogalkotó az áldozatvédelmi intézkedések foganatosításáról, az csak a büntetőeljárásokra vonatkozik. A civil szervezetek önálló gazdálkodással rendelkeznek, amely nem elégséges a reszocializációhoz. Sokkal hangsúlyosabbá kell tenni a reintegrációs törekvéseket.

- A 21. cikk arról kíván megbizonyosodni, hogy az államok által hozott belső szabályzók mennyiben harmonizálnak az egyezménnyel, ezért azokat a szerződő államoknak közzé kell tenniük. Ez nem csak a jogi szabályozásra, hanem a megtett intézkedésekre is igaz: például nemzetközi együttműködés, adatszolgáltatás, nyomozás, áldozatvédelem, stb. A 21. cikkben foglaltak a szabálysértési törvény, vagy az áldozatvédelemmel-, a speciális bűnüldöző szerv létrehozásával kapcsolatos hiányosságok miatt nem minden esetben érvényesülnek és felelnek meg a nemzetközi jognak.
- A 22. cikk a részes felek közötti jogvita rendezését a Nemzetközi Bíróság ítélkező gyakorlatára hagyja.
- A 23., 24., 25., 26., 27. és 28. cikkek arról rendelkeznek, hogy az egyezményhez bármely ország csatlakozhat aki úgy gondolja, hogy az egyezmény részese kíván lenni, vagy fordítva azt felmondani kívánja, hogyan teheti le csatlakozási okmányát, valamint hogyan érvényesítheti a jogalkotási folyamatokban a harmonizációt.

4. A New York-i Egyezményt követő nemzetközi konvenciók

Az 1950-es évet követően a prostitúciót érintő egyezmények sorában az első a „nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések felszámolása” tárgyában született egyezmény, melyet az ENSZ Közgyűlése 1967. november 7-én a 2263 (XXII) számú határozatával hirdetett ki. Az egyezmény szintén a házasság intézményével kapcsolatos kötelezettséget ró az aláíró országok számára, így tiltja a gyermekházasságot és a fiatal lányok eljegyzését a serdülőkor előtt. Az egyezményt ratifikáló országok kötelesek minden szükséges lépést megtenni a nőkereskedelem, valamint a nők prostitúciós kizsákmányolása elfojtása érdekében. 1979-ben az egyezményt módosították, a részes tagállamok kötelesek mindent megtenni nők elleni diszkrimináció érdekében, így különösen a prostitúciós és a lánykereskedelem valamennyi formája ellen fellépni.

A legutolsó egyezmény „A nőkkel szemben alkalmazott erőszak elnyomása” tárgyában, 1993-ban született. A nyilatkozat megfogalmazza, hogy mely magatartások minősülnek erőszaknak, így különösen: a nőkereskedelem, a prostitúcióra kényszerítés és a munkában alkalmazott megfélemlítések; valamint a fizikai, szexuális, illetve pszichikai erőszak mind a családon belül és azon kívül.

5. Összegzés

A prostitúció és annak kezelése egy örökös téma, amelyre nemzetközi konszenzus – a leírtak ellenére – sem született. A New York-i Egyezmény egy rendkívüli kísérlet arra vonatkozóan, hogy a részes feleknek miként lenne szükséges kezelni a jelenséget. De mit ér a nemzetközi konvenció, ha például Magyarország számos pontját figyelmen kívül hagyja, ellentétes hazai szabályozást alkot. Az Egyezmény lehetőséget teremt arra, hogy akár egyes részeit felmondjuk, vagy kilépünk belőle ezáltal teret engedve egy új, a társadalmi összefogást hirdető, a prostituáltak és a köz érdekeit egymáshoz közelítő szabályozás

megalkotásának. Az új szabályozás részleteiről egy másik tanulmányomban foglalkozom, amelyet ezúton is az olvasó szíves figyelmébe ajánlom.⁸

⁸ Kovács István: Egy empirikus kutatás részletei: a prostitúció jelensége és társadalmi kontrollja napjainkban. Budapest, Dialóg Campus, 2019